

LOVIISAN KAUPUNGIN JA LAPINJÄRVEN KUNNAN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017-2020

LAPINJÄRVI

LAPPTRÄSK

LOVIISAN JA LAPINJÄRVEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017–2020

1. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja lähtökohdat

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan tulee edistää kuntalaisten hyvinvointia ja kestäväää kehitystä. Terveiden edistäminen on kunnan perustehtävä, joka kuuluu kaikille toimialoille. Myös terveydenhuoltolaissa (1326/2010), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) ja liikuntalaissa (5. §) on maininnat kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jatkuvaa toimintaa, jota varten tarvitaan pysyvät, toiminnan edellytyksiä vahvistavat rakenteet. Rakenteilla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hyvinvointitietoa tuottavasta seuranta- ja raportointijärjestelmästä, poikkihallinnollista toimintaa vahvistavasta johtamisjärjestelmästä ja johtamisen työvälineistä, osaavasta henkilökunnasta, hyvistä toimintakäytännöistä sekä kaikki hallinnonalat kattavasta toimeenpano-organisaatiosta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Kunnissa tulee jatkaa **poikkihallinnollista työtä** ja **kolmannen sektorin toimijoiden roolin** kehittämistä, jotta kaikkien toimialojen vaikutus hyvinvoinnin lisääntymiseen ja turvaamiseen pystytään täysipainoisesti hyödyntämään.

Loviisaan ja Lapinjärven ensimmäinen hyvinvointisuunnitelma laadittiin vuonna 2014 ikäkaarimallin mukaisesti niiden kansallisten indikaattoreiden perusteella, joihin kuntatason työllä katsottiin voivan vaikuttaa työn kehittämisellä asukas-/asiakaslähtöiseen suuntaan. Usean indikaattorin sisältö painottui sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen, koska valtakunnallisista indikaattoreista (esim. kulttuurityön osalta) ei ollut vielä saatavilla käyttökelpoisia kuntakohtaisia tietoja. Hyvinvointikertomustyön kehittäminen mm. Kuntaliiton ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjaamana tuottaa jatkuvasti uutta osaamista ja näkökulmia kunnassa tehtävään laaja-alaiseen hyvinvointityöhön. Loviisan ja Lapinjärven hyvinvointityöryhmän jäsenet on valittu kunnan eri toimialoilta sekä valtuuston valitsemista luottamushenkilöistä. Hyvinvointityöryhmän kokoonpanoa on laajennettu mm. kolmannen sektorin edustajalla keväällä 2017 (työryhmän jäsenet lueteltu koosteen lopussa).

2. Hyvinvointisuunnitelman laadintaprosessi ja hyvinvointikertomuksesta 2014-2016 saadut keskeiset kehityskohteet

2.1. Keskeiset kehityskohteet

Loviisan ja Lapinjärven hyvinvointisuunnitelma 2017–2020 päätettiin laatia siten, että laajasta hyvinvointikertomuksesta 2014–2016 valittiin keskeiset opit ja kehityskohteet suunnitelman pohjaksi. Suunnitelman laadintaa ohjasivat vuoden 2016 lopulla julkaistut Loviisan ja

Lapinjärven kuntastrategiat ja niiden linjaukset. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pääkohdat sisältyvät myös tähän hyvinvointisuunnitelmaan, vaikka lasten ja nuorten osalta on kunnassa annettava erillinen suunnitelma ja hyvinvointikertomus. Kuntaliiton suositus on, että sekä kertomus että suunnitelma esitellään samanaikaisesti, mutta uudistuneiden kuntastrategioiden vuoksi uusi hyvinvointisuunnitelma haluttiin hallinnollisesti viedä uusien päättäjien hyväksyttäväksi syksyllä 2017.

Kuntien hyvinvointisuunnitelman tulisi olla yhteydessä kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun, jolloin taloussuunnitelmien tavoitteista voidaan poimia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta tärkeät painopistealueet. Siksi hyvinvointisuunnitelman 2017–2020 suunnittelu ajoitettiin kevääksi 2017, jolloin lähivuosien taloussuunnitelmat ovat hahmottumassa. Tulevien vuosien hyvinvointiraportointit pyritään julkaisemaan keväisin toimintakertomusten valmistelun ohessa.

2.2. Hyvinvointikertomuksesta 2014–2016 nousseet keskeiset kehityskohteet

Kaikkia ikäluokkia koskevat kehityskohteet ovat

- kulttuurin ja rakennetun elinympäristön osuus asukkaiden hyvinvoinnin edistämisessä
- turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen liittyvät hyvinvointinäkökohdat, arjen turvallisuuden sekä yleisen turvallisuuden lisäämisessä
- ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen
- ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön vahvistaminen
- asukkaiden oman aktiivisuuden ja kunnan välisen vuorovaikutuksen lisääminen.

LANU – lasten ja nuorten palvelut

Tulevalla kaudella keskeisenä on LAPE-hankkeeseen (hallituksen kärkihanke lasten, nuorten ja perheiden palveluiden muutosohjelma, opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteishanke) liittyvä kehittämistoiminta. LAPE-hankkeessa ovat mukana perusturva- ja sivistyskeskukset, seurakunta ja kolmas sektori.

LAPE-hankkeen yhteydessä kehitetään mm.

- perhekeskustoimintaa, maahanmuuttajaperheiden matalan kynnyksen palveluja, yhteisöllistä opiskeluhoitoa sekä monialaisen osaamisen yhdistämistä erityistason palveluissa.

Hyvinvointisuunnitelman päätavoitteet

- lisätään lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä, osallistamista ja vaikuttamismahdollisuuksia

- edistetään lasten ja nuorten terveellisiä elämäntapoja ja vahvistetaan nuorten päihteettömyyttä
- vahvistetaan lasten ja nuorten elämänhallintaa ja turvallista kasvuympäristöä.

Hyvinvointisuunnitelman päätavoitteet ovat johdettavissa LAPE-hankkeen tavoitteista.

Työikäiset

Työikäisten palvelujen kirjo on monitahoinen; palvelut heijastuvat työikäisiin lasten huoltajina ja ikäihmisten omaisina sekä aktiivisena työ- ja ostovoimana osana kunnan elinvoimaisuutta.

Hyvinvointisuunnitelmaan valittiin seuraavat kehityskohteet (toimenpiteet matriisissa):

- palveluketjujen kehittäminen asiakaslähtöisiksi ja sujuviksi (matalan kynnyksen palvelut, sähköinen asiointi, omahoitoisuuden vahvistaminen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen)
- terveyden edistäminen kansantautien ehkäisyssä ja hoidossa (mm. strukturoidut kyselyt, laatumittaukset ja niiden tuloksista saadut kehittämiskohteet)
- työttömyyden vähentämisen toimenpiteet eri keskusten ja yhteistyökumppaneiden kesken
- kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden helppo saavutettavuus
- kotouttamisohjelman toteuttaminen (maahanmuuttajatyö).

Seniorit

Senioripalveluiden tärkein tehtävä on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sellaisella toiminnalla, joka tukee ikäihmisten mahdollisuuksia itsenäiseen ja mielekkääseen elämään eri asumis- ja hoivaympäristöissä. Tähän työhön panostetaan jatkamalla seniorityön rakennemuutosta (toimenpiteet matriisissa):

- osallisuuteen kannustaminen (mm. kulttuuri, liikunta, ulkoiluystävien toiminta)
- terveyden ja toimintakyvyn tukeminen, kotitapaturmien ehkäisy
- kotona asumisen tukeminen ja laitoshoidon vähentäminen.

Lapinjärven seniorityössä korostetaan asumispalveluiden ja muistiystävällisen kunnan kehittämistä seuraavilla tavoilla:

- Hilla-hanke -yhteistyö kunnan ja MedGroup Oy:n kanssa tavoitteena kehittää senioriväestön kotona asumista mahdollisimman pitkään kohdennetuilla palvelukeinoilla

- Lapinjärvitalon kehittäminen ARAn ja Aalto-yliopiston kanssa tavoitteena kehittää asumista pienessä talossa palvelutalon sijaan sekä tehdä Lapinjärven kirkonkylästä muistiystävällinen kylä, jossa julkisten, yksityisten ja järjestösektorin palvelut toimivat turvallisessa kokonaisuudessa
- Voimaa vanhuuteen -hanke (koordinoijana Ikäinstituutti) edistämään ikäihmisten liikkumismahdollisuuksia, itsenäistä suoriutumista ja osallistumista
- peruslähtökohtana palvelusuunnittelussa ikäihmisten toimintakyvyn säilyminen ja itsenäinen selviytyminen huomioon ottaen ihmissuhteet, terveys, koti, ympäristö ja avunsaanti.

3. Loviisan kaupungin strategia ja Lapinjärven kuntastrategia ja niiden yhteys hyvinvointisuunnitelmaan

Loviisan kaupungin uusi strategia 2017–2022 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.12.2016 ja Lapinjärven kuntastrategia 2016–2020 kunnanvaltuustossa 16.11.2016. Strategiat ovat kuvauksia painotuksista ja tavoitteista, joita pidetään tärkeinä kunnan kehittämisessä. Kuntastrategiat ovat kunnan johtamisen perusta.

Loviisan kaupungin arvot ovat avoimuus ja yhdessä tekeminen, luovuus, rohkeus ja joustavuus.

Strategisia tavoitteita on viisi:

1. Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä.
2. Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.
3. Päätöksenteko on ihmisläheistä, yritysystävällistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.
4. Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.
5. Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestökehityksen positiivisena ([Loviisan kaupungin strategia](#)).

Lapinjärven kunnan strategiset tavoitteet on jaettu seuraavasti:

1. Rehellisyys
2. Elinkaari- ja elinvoimapalvelut (Loviisa kohdat 1 ja 2)
3. Yhteisöllisyys ja verkostot (Loviisa kohdat 2 ja 4)
4. Osallistaminen ja vaikuttaminen (Loviisa kohta 3).

Osallistavaa päätöksentekoa on toteutettu Lapinjärvellä kuntalaisille järjestettävien työpajojen avulla.

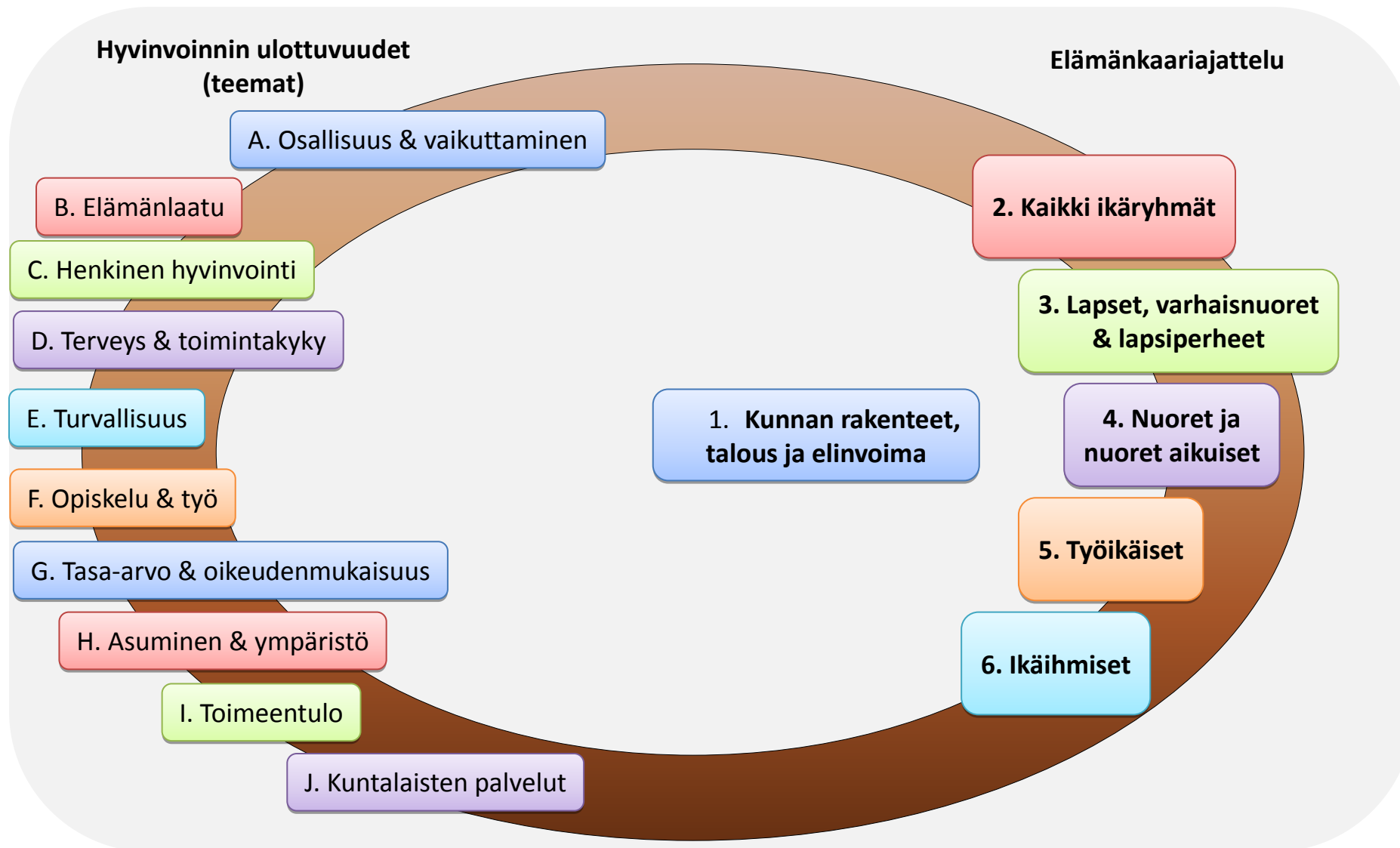
Kuntastrategioiden tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi valtuustokauden ja edelleen talousarviovuoden ajaksi. Strategisen tason päämäärät tarkentuvat erilaisissa ohjelmissa, joita kunnilla on sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia. Ohjelmat on laadittu operatiivisen toiminnan (käytännön työn) avuksi ja helpottamiseksi ja niissä on vuosittain seurattavat toimenpiteet sekä toimenpiteille laaditut mittarit.

Mittareita on erilaisia toimintojen kuvaamiseen perustuen seuraavasti:

- tuottavuusmittarit (määrälliset tai taloudelliset asiat)
- laatumittarit (esim. asiakaskyselyiden perusteella saatava tieto)
- vaikuttavuusmittarit (pitkähköllä aikavälillä mitattavat asiat).

4. Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet

Hyvinvointia tarkastellaan Loviisassa ja Lapinjärvellä THL:n (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos) suosituksella hyvinvoinnin ulottuvuuksista (kuvio 1) lähtien.

Kuvio 1. THL: Hyvinvoinnin ulottuvuudet

Hyvinvoinnin teemat ja elinkaariajattelun noudattaminen mukailee myös Kuntaliiton sähköisen hyvinvointikertomuksen mallia. Hyvästä valtakunnallisesta indikaattoritiedon kehityksestä huolimatta kaikista hyvinvoinnin teemoista ei ole saatavissa pienten tai keskisuurten kuntien osalta kuntakohtaista tietoa, eikä kuntien omista järjestelmistä saada kattavaa tietoa esimerkiksi elämän laadun mittaamisesta. Hyvinvointi koostuu monista eri tekijöistä, kuten terveydestä, puhtaasta ympäristöstä, toimeentulosta ja asumisesta ja muista materiaalisista elinoloista, työstä sekä kodin ja työn välisestä tasapainosta sekä koulutuksesta ja turvallisuudesta. Hyvinvointia voidaan myös kuvata merkityksellisuuden kokemuksena.

Loviisan ja Lapinjärven hyvinvointisuunnitelman **keskeisiksi osakokonaisuuksiksi** hyvinvointityöryhmä valitsi kuntien uusien strategisten linjauksen mukaisesti neljä kohtaa:

1. asukkaiden aktiivisuus, yhteisöllisyys ja osallistaminen
2. asukkaiden terveelliset elintavat (osa-alueet: liikunta, ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö, matalan kynnyksen palvelut)
3. asukkaiden arjen turvallisuus
4. asukkaiden työllisyyden ja taloudellisen hyvinvoinnin edistäminen.

Kukin osio on johdettavissa kuntien strategioiden avaintavoitteisiin niin, että toimenpiteistä saadaan sekä valtuustokauden että talousarviovuosiin sisältyvät yhteneväiset tavoitteet. Näin jokainen toimiala voi vuotuisessa toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa kiinnittää huomionsa helposti myös hyvinvointia edistäviin toimiin, koska toimenpiteiden tulisi olla myös osa toimialojen normaalia toimintaa.

5. Suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi

Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategiaan pohjautuva johtamisen väline, jonka tavoitteita toteutetaan osana talousarvioihin kirjattuja vuosisuunnitelmia. Joka neljäs vuosi annettavan laajan hyvinvointikertomuksen rinnalla tuotetaan vuosittain hyvinvointikatsaus, jossa suunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä arvioidaan. Suunnitelman toimenpiteiden arvioinnissa käytetään apuna valtakunnallisista tietolähteistä saatavia kunnallisia indikaattoritietoja, mm. Sotkanet-tietokanta (Sotkanet.fi/THL; laaja indikaattoripankki), Hyvinvointikompassi (THL; suppeampi indikaattoripankki), TEA-viisarin tulokset (THL; Terveystiedon edistämisen aktiivisuus kunnissa), Kouluterveyskysely (THL), TE-palvelut (työ- ja elinkeinotiedot) yms.

Suomessa on käynnissä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jossa sote-palvelut on kaavailtu 18 maakunnan hallinnoimaksi kokonaisuudeksi 1.1.2020 lähtien. Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen pysyy edelleen kuntien tehtävänä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta tulevaisuudessa maakunnilta tulee paljon alueellista ohjeistusta ja toimenpidesuosituksia sekä maakunnallinen hyvinvointiohjelma ja

-kertomus. Maakunnalliset linjaukset saattavat muuttaa Loviisan ja Lapinjärven hyvinvointisuunnitelman osatavoitteita ja ne pyritään vuosittaisissa katsauksissa huomioimaan.

5.1 Vuosittainen seuranta

Hyvinvointisuunnitelma kaudelle 2017–2020 sisältää asiakokonaisuudet, jotka hyvinvointityöryhmä on määritellyt tärkeiksi kehittämiskohteiksi hyvinvointikertomuksen 2014–2016 indikaattoreiden ja muiden mittareiden näytön perusteella. Kuntien uusien strategioiden (2016) taktisen tason toimenpiteet ovat ohjanneet vahvasti suunnitelmaa. Suunnitelman teossa on pyritty ottamaan huomioon paikalliset tarpeet sekä valtakunnallisesti meneillään olevat kärkihankkeet (mm. LAPE-hanke = Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma ja ”Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa” -hanke). Lapinjärveä kehitetään muistiystävälliseksi mm. Aalto-yliopiston hankkeen avulla. Hyvinvointityöryhmä on monialainen ja sen jäsenten tehtävänä on tuottaa raportointiin oman alueensa hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää tietoa.

Vuosittaisissa hyvinvointikatsauksissa raportoidaan suunnitelman kohtia sekä kuntien toimintakertomuksista saatuja hyvinvointiin liittyviä asioita sekä käytetään hyväksi Sähköisen hyvinvointikertomuksen (Kuntaliitto) tietopohjaa (www.sahkoinenhyvinvointikertomus.fi). Vaikka kuntien hyvinvointiraportointiin vaikuttavat lähitulevaisuudessa suurelta osin sote-uudistuksessa tehtävät alueelliset toimintamallit, se ei kuitenkaan estä kunnallisen tason kehitystyön ja hyvien käytäntöjen kehittämistä. Verrokkikunniksi hyvinvointiraportointiin päätettiin valita Porvoo, Sipoo ja Askola. Kunnista saadaan suoraa vertailutietoa Sähköinen hyvinvointikertomus -työkalusta.

Kuvio 2. Hyvinvointisuunnittelun vuosikello

6. Loviisan ja Lapinjärven hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Lakisääteiset suunnitelmat

Hyvinvointisuunnitelma 2017–2020, yhteinen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017–2020

Ikäpoliittinen ohjelma 2013–2020

Kotouttamisohjelma 2017–, yhteinen

Koulujen opetussuunnitelmat, varhaiskasvatussuunnitelmat

Turvallisuussuunnitelma 2015–2017, yhteinen (pohjautuu Itä-Uudenmaan turvallisuussuunnitelmaan)

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön ohjelma 2015–, yhteinen

Vapaaehtoiset suunnitelmat

Loviisan ja Lapinjärven elinkeino-ohjelma 2013

Loviisan liikenneturvallisuusohjelma 2015–2020

Loviisan asuntopoliittinen ohjelma 2030

Loviisan kulttuuripoliittinen ohjelma 2014-

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy- ja toimintaohjelma 2013, yhteinen

Liikuntapoliittinen ohjelma (suunnitteilla)

<https://www.loviisa.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/hallinto-ja-talous/strategia-ohjelmat-ja-saannot/>

Lapinjärven kunnalla ei ole erillisohjelmia.

7. Hyvinvointityöryhmän jäsenet 2013–2017

Perusturvakeskus:

Carola Klawér, perusturvajohtaja (11/2016 saakka); Eva Storgårds (4–6/2017)

Kirsi Buddas, työikäisten prosessista vastaava

Pamela Stenberg, sosiaalityöstä vastaava

Jaana Iivonen, lasten ja nuorten palvelupäällikkö

Lisbeth Forsblom, seniorityön palvelupäällikkö

Päivi Heikkilä, hyvinvointikoordinaattori, työryhmän sihteeri

Sivistyskeskus:

Thomas Grönholm, sivistysjohtaja, työryhmän puheenjohtaja

Leif Eriksson, vt. liikunta- ja kulttuuritoimen päällikkö

Pia Nyström, varhaiskasvatuspäällikkö

Konsernihallinto:

Petri Hirvonen, työllisyyskoordinaattori

Tekninen keskus:

Tuula Hirvonen, kopio ja tulostusvastaava

Gunilla Törnblom, asiakasneuvoja

Maud Östman, ympäristönsuojelutarkastaja

Lapinjärvi:

Heidi Räihä, hyvinvointijohtaja

Tiia Gustavson, vanhuspalvelupäällikkö

Muut:

Camilla Stjernvall, Loviisan Järjestöt ry:n toiminnanjohtaja 3/2017 alkaen

OHJAUSRYHMÄ

Perusturvakeskus:

Carola Klawér, perusturvajohtaja (11/2016 saakka); Eva Storgårds (4–6/2017)

Päivi Heikkilä, hyvinvointikoordinaattori, työryhmän sihteeri

Sivistyskeskus:

Thomas Grönholm, sivistysjohtaja

Kehittämistoimi:

Sten Frondén, kehittämisjohtaja

Tekninen keskus:

Ulf Blomberg, tekninen johtaja

Lapinjärvi:

Heidi Räihä, hyvinvointijohtaja

Luottamushenkilöedustajat:

Agneta Alm

Merja Grönberg

Armi Lindell

Anja Järvinen

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2017–2020 TOIMENPIDEMATRIISI

- ASUKKAIDEN AKTIIVISUUS, YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISTAMINEN
- ASUKKAIDEN TERVEELLISET ELÄMÄTAVAT
- ASUKKAIDEN ARJEN TURVALLISUUS
- ASUKKAIDEN TYÖLLISYYDEN EDISTÄMINEN

1. ASUKKAIDEN AKTIIVISUUS, YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISTAMINEN: Kunnan toiminta on asiakaslähtöistä ja palveluhenkistä, vuorovaikutus kuntalaisten ja päätöksentekijöiden välillä on toimivaa (Loviisan strategia).			
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	SEURANTA/VASTUU
Yhteiset kaikille ikäryhmille: Tuetaan kuntalaisten omaehtoista harrastamista ja yhdessä tekemistä, tuetaan yhdistyksiä ja yhteisöjä kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämiseksi.	Kohdennetut asukaskyselyt. Teemoitetut kyläillat yhdessä kylä- ja muiden yhdistysten kanssa. Terveys- ja hyvinvointiluentojen järjestäminen (kunta ja yhdistykset). Yhteistyön muodoista sopiminen.	Asukaskyselyiden tulokset. Kyläiltojen määrä ja aiheet, kiinnostavuus. Järjestetyt luennot Tehdyt kumppanuussopimukset, yhdistysten kohdetoiminta- ja	Hyvinvointikoordinaattori/ hyvinvointityöryhmä Kulttuuri ja vapaa-aikatoimi

Edistetään eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tasokkailla taide-, kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluilla. Edistetään monikulttuurisuutta. Parannetaan kuntalaisten sähköistä tiedonsaantia, yhteydenpitoa ja asiointia.	Taide- ja kulttuuripalveluja tarjolla tasapuolisesti kunnan alueella. Kirjastopalvelut ajanmukaisia. Nuoriso- ja liikuntatoimen palveluja tarjolla koko kunnan alueella. Maahanmuuttajaperheiden hyvä kotoutuminen. Kunnan verkkosivujen helppokäyttöisyys; riittävästi yleisöpäätteitä ja neuvontaa asiointiin.	koulutusavustukset. Tapahtumien määrä/yleisömäärä. Kirjastojen kävijämäärät/lainausten määrät. Kävijämäärät. Kotouttamisohjelman indikaattorit. Tehdyt uudistukset.	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut Kotouttamispalvelut Viestintäyksikkö, Lovinfo
LANU: Lisätään lasten ja nuorten yhteisöllisyyttä, osallistamista ja vuorovaikutusmahdollisuuksia.	Nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen yhdessä oppilaskuntien kanssa. Yhteistyön kehittäminen vanhempainyhdistysten kanssa, ylisukupolvinen yhteistyö: koulumummit ja -vaarit.	Yläkoulujen, lukioiden ja 2. asteen oppilaitosten edustus nuorisovaltuustossa ja nuorisovaltuuston edustajien läsnäolo kunnan luottamuselimissä. Kehittämiskokousten määrä, aiheet ja toimeenpannut ideat.	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi Vastuualueiden päälliköt ja yksiköiden esimiehet

	Kohdennettujen kyselyiden toteuttaminen lapsille, nuorille ja huoltajille. Facebook-sivujen hyödyntäminen vuorovaikutuskanavana. Sähköisen asioinnin lisääminen; tehdään koulusta infopiste.	Toteutuneiden kyselyjen määrä. Toteutunut yhteistyö. Tulokset ja toimenpiteet.	
TYÖIKÄISET: Tuetaan asukkaita digitaalisten ja matalan kynnyksen palvelujen löytämisessä, edistetään kansansairauksien omahoitoa ja ehkäistään syrjäytymistä.	Omahoitosivujen päivittäminen ja lisääminen, sähköisten palvelujen lisääminen ja niistä tiedottaminen. Palveluvaaka-sivuston (THL; kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen vertailu). Vertaistukitoiminta ja kokemusasiantuntijoiden käyttö sosiaalipalveluissa. Sosiaalipalvelujen asiakasraati. Maahanmuuttajien osallisuuden edistäminen.	Omahoitosivujen päivitykset. Asiakaspalautekooste kaikkien keskusten sähköisistä palveluista (esim. eterveyspalvelut@loviisa.fi). Sivustolta saatujen palautteiden määrä. Ryhmät ja muu toiminta sekä osallistujien määrät. Kokoontumiskerrat ja toteutetut uudistukset. Monikulttuuristen tapahtumien määrä, tiedotustilaisuudet, ohjaus- ja neuvontakäyntien määrät, vapaan	Hoitotyöstä vastaava, yksiköiden esimiehet Maahanmuuttopalvelut, kansalaisopistot.

	Etsivän nuorisotyön ryhmätyöskentelyn muodot. Asukkaille suunnatut kehittämistyöpajat Lapinjärvellä.	sivistystyön mahdollisuuksien hyödyntäminen oppimisessa. Ryhmien toteutumiset ja osallistujamäärät. Tulokset ja toimenpiteet.	Vapaa-aika- ja nuorisotyö Lapinjärven kunta
SENIORIT: Lisätään ikäihmisten yhteisöllisyyttä ja osallistamista. Vähennetään kotona asuvien ikääntyneiden yksinäisyyttä.	Ryhmätoiminta yksinäisille ikäihmisille eri kylissä; vapaaehtoiset mukaan toimintaan. Omaishoitajien vertaistukiryhmät. Vertaistukiryhmät muistisairaille. Kulttuurikaveritoiminnan kehittäminen. Asukasraatien kokeilu.	Ryhmien ja osallistujien määrät. Yhteistyö yksityisten / kolmannen sektorin kanssa; yhteistyö oppilaitoksen kanssa. Raatien kokoontumiskerrat ja asiakokonaisuudet.	Palveluvastaava Hyvinvointikoordinaattori/ sosiaaliohjaaja

2. ASUKKAIDEN TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT: Kuntalaisten omaehtoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä vahvistetaan kehittämällä sujuvia, asiakaslähtöisiä palveluja sekä lisäämällä neuvontaa ja ohjausta omahoitoisuuden tueksi. Kuntalaisille tarjotaan sujuvat ja kustannustehokkaat palvelut.

TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	SEURANTA/VASTUU
Yhteiset kaikille ikäryhmille: Tuetaan omatoimisuutta terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi, panostetaan ennaltaehkäisevään toimintaan ja kestäväan kehitykseen. Tarjotaan kaikille avointa tietoa terveyden edistämisestä. Ylläpidetään ja lisätään liikuntamahdollisuuksia. Otetaan käyttöön uusia, kohdennettuja palvelumuotoja.	Teemavuosien monialaisen suunnittelun aloittaminen. Terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät luennot yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Ainakin yhden uuden lähiliikuntapaikan rakentaminen. Puhelinpalvelujen Helmi, Sisu ja Senni aloittaminen perusturvakeskuksen toiminnoissa.	Luentojen määrät ja kävijämäärät. Toteutunut lähiliikuntapaikka. Puhelujen määrä.	Hyvinvointikoordinaattori koollekutsujana, hyvinvointityöryhmä Yhdyskuntatekniikka Perusturvakeskuksen yksiköt
LANU: Edistetään lasten ja nuorten terveellisiä elintapoja ja	Nuorten ehkäisevä päihdetyö ja	Kouluterveyskyselyjen 2017 ja 2019 tulokset, Hubu-kyselyjen	Nuorisotyö

vahvistetaan nuorten päihteettömyyttä.	–valistus. Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen ryhmätoiminnan avulla Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen Lasten ja nuorten liikunnan edistäminen perusopetuksessa	tulokset ja toteutunut toiminta (Hubu =kouluissa toteutettava ehkäisevän päihdetyön menetelmä). Saadut tulokset. esim. Maestro-ryhmät Kouluterveyskysely, kouluruoan menekin seuranta ja palaute Move-testit. Liikkuva koulu. -toiminnan edistämisen tulokset.	
TYÖIKÄISET: Edistetään työikäisten terveellisiä elintapoja kehittämällä toimintoja kokonaisyhyvinvoinnin edistämiseksi.	Päihde- ja mielenterveystyön kehittäminen yhdessä erikoissairaanhoidon kanssa VIPA-periaatteella (VIPA = nopean vireillepanon toimintamalli). Mielenterveys- ja päihderyhmien toiminta, kokemusasiantuntijoiden käyttö. WHO 5 -mittarin käyttöönotto, (hyvinvointiseula). Suun terveydenhoidon	Uusien toimintatapojen käyttöönoton kokemukset (laadulliset ja numerotiedot). Ryhmiin osallistujien määrä, käynteiden määrä, käyntitilastot. Käyttäjäkokemukset. Asiakaskohtaisen toteutumisen	Hoitotyöstä vastaava

	omasuunnitelma tarkastuskäyntien yhteydessä (kariuksen ja iensairauksien ehkäisy). Painonhallintatoiminta: PPP-ryhmät, Verkkopuntari, yksilöllinen liikuntaneuvonta. Lähiliikuntapaikkojen ja välineiden hyödyntäminen ja ylläpito. Liikunta-apteekki, terveystoiminnan kaikille avoin ja maksuton neuvontapiste.	seuranta käyntien yhteydessä, seurannan yhteydessä saadut vertailutiedot kariuksen ja iensairauksien vähentymisestä -toimintaan osallistuminen, koetut tulokset. Toimintaan osallistuminen, koetut tulokset. Liikuntavälineiden lainauskerrat. Toiminnan tulokset, neuvonnassa käyneiden määrät.	Johtava hammaslääkäri Perusturvakeskus Liikuntatoimi. Liikuntatoimi
SENIORIT: Järjestetään toimintaa, joka edistää ikäihmisten hyvinvointia ja terveyttä, ja tukee ikäihmisten mahdollisuuksia itsenäiseen ja mielekkääseen elämään eri asumis- ja hoitoympäristöissä.	Erilaiset kuntoryhmät ikäihmisille yhteistyössä vapaa-aikatoimen ja eri yhdistysten kanssa. Vapaaehtoisten ulkoiluystävien toiminnan ylläpito ja kehittäminen.	Vapaa-aikatoimi kouluttaa vapaaehtoisia toimimaan vetäjinä erilaisille ikäihmisten virkistys- ja liikuntaryhmille. Koulutetaan lisää ulkoiluystäviä ja	Kuntohoitaja ja fysioterapeutti, palvelu-/sosiaalihoaja

	Erilaisten ennaltaehkäisevien ja kuntouttavien työmenetelmien kehittäminen ja juurruttaminen kotihoidossa, alkoholin käytön ja mielenterveysongelmien huomioiminen, asiaan puuttuminen. Osa senioripalvelujen lähihoitajista osallistuu mielenterveystyön ja päihdetyön lisäkoulutukseen Sosiaaliohjaaja palkattu senioripalveluihin.	pidetään säännöllisesti yhteyttä ulkoiluystäviin. (Mittarit: koulutustilaisuuksien ja osallistujien määrät sekä ulkoiluystävien kokonaismäärä – kuinka paljon lisääntynyt?). ”Kunnon hoitajien” koulutus vuosittain ja ennaltaehkäisevää kotikuntoutusta ikäihmisille (määrät ja kerrat). Yhteistyön lisääminen A-klinikan aikuissosiaalityön kanssa, verkostokokoukset Lisäkoulutuksen käyneet lähihoitajat sekä koulutuksessa kehitetyt työmallit	

3. ASUKKAIDEN ARJEN TURVALLISUUS: Asukkaiden arjen hyvinvointi on sujuvaa ja häiriötöntä; siihen yhdistyy kuntalaisten hyvinvointi, vahva sosiaalinen yhteisöllisyys, taloudellinen vakaus ja yhteiskunnallinen elinvoimaisuus (**Itä-Uudenmaan turvallisuussuunnitelma 2015**).

TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	SEURANTA/VASTUU
Yhteiset kaikille ikäryhmille: Arjen turvallisuus on osa asukkaiden ja yhteiskunnan normaalia toimintaa ja luo edellytyksiä hyvinvoinnin edistämiseksi. Monialaista yhteistyötä kehitetään kaikissa keskuksissa.	Turvallisuusohjelmassa olevat ikäkausikohtaiset tavoitteet. Turvallisuuskyselyt joka toinen vuosi. Turvallisuuskävelyt vuosittain.	Turvallisuusohjelman indikaattorit. Kyselyjen tulokset. Toteutettavat toimenpiteet	Turvallisuustyöryhmä
Maankäyttö ja rakentaminen ovat suunnitelmallisia.	Uuden alueen kaavoitus Määrlahteen. Kunnallistekniikan rakentaminen valmiiksi Israelinmetsän alueella.	Alue on kaavoitettu. Alue on valmis.	Kaupunkisuunnittelu
Lähivesistöjen tila saadaan paremmaksi.	Vesistöjen hyvinvointiin tähtäävien hankkeiden jatkaminen (Jokitalkkari, Nutrinflow- ja Loviisanjoki-hankkeet).	Hankkeissa asetettujen tavoitteiden toteutuminen.	Ympäristönsuojelu
Energiaa säästetään.	Kaikkien vanhojen katuvalaisimien	Vaihdettu määrä katuvalaisimia.	Yhdyskuntatekniikka

Parannetaan liikenneturvallisuutta.	vaihto vähemmän energiaa kuluttaviksi. Katujen pinnoitteiden parantaminen. Kevyenliikenteen väylien ja jalkakäytävien pinnoitteiden kunnon parantaminen. Loviisan kaupungin ja ELY-keskuksen liikenneturvallisuus-suunnitelman mukaisten hankkeiden toteuttaminen.	Pinnoitetut kadut, km. Pinnoitetut väylät, km. Hankkeen eteneminen ja toteutuneet toimenpiteet.	Yhdyskuntatekniikka Yhdyskuntatekniikka Yhdyskuntatekniikka/tilapalvelu
Pyritään ennakkoon puuttumaan sisätilaongelmiin.	Lovisanejdens högstadiumin, Lovisa Gymnasiumin ja Koskenkylän kouluhankkeiden toteuttaminen. Sisäilman laatutilanteen parantaminen.	Hankkeiden eteneminen. Sisäilmaongelmien määrä ja vakavuus.	Tilapalvelu
Ylläpidetään vesi- ja viemäriverkostoa ja parannetaan lähivesistöjen tilaa.	Uuden vesihuoltosuunnitelman laatiminen.	Suunnitelma on valmis.	Vesiliikelaitos ja yhdyskuntatekniikka
LANU: Lasten ja nuorten elämänhallintaa vahvistetaan ja kasvuympäristö on	Perhekummitoiminta MLL:n kanssa.	Toteutunut toiminta.	Palvelupäällikkö / yksiköiden työntekijät

turvallinen.	Vanhemmuuden tuen työkalupakkien käyttöönotto. Nuorten matalan kynnyksen ohjaamotoiminta (15–29-vuotiaille). Varhaisen tuen palveluiden edelleen kehittäminen perhekeskustoimintamallissa.	Toteutunut toiminta. Toteutunut toiminta. Toteutunut toiminta.	
TYÖIKÄISET: Ylläpidetään omaa ja muiden turvallisuutta, ehkäistään ajoissa syrjäytymistä ja kavennetaan terveyseroja. Helposti tavoitettavat palvelut sekä joustava palveluiden piiriin pääsy (sisältää myös kotiin annettavat palvelut).	Matalan kynnyksen palveluiden ja kotiin annettavien palvelujen lisääminen ja kehittäminen. Klubitalo-mallin jalkauttaminen kuntaan. Monialaisen yhteistyön lisääminen aikuissosiaalityössä ja työllisyyspalveluissa.	Matkalla sosiaaliseen kuntoutukseen -projektiin osallistujat, tapaamispaikat (muu kuin keskusta). Toiminnan tulokset. Yhteistyötapaamiset, osallistujamäärät sosiaaliseen kuntoutukseen, kuntouttavaan työtoimintaan ja TYP-toimintaan.	Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut
SENIORIT: Lisätään turvallisuuden tunnetta. Turvallinen ja esteetön kotiympäristö, turvallinen	Turvallisuuden tunteen lisääminen: - luottamus siihen, että saa	Kotitapaturmatilastot (Sotkanet).	Kotihoito, kuntohoitaja/ fysioterapeutit

liikkuminen, sosiaalisen verkoston lisääminen, koetun yksinäisyyden ehkäiseminen.	tarvittaessa apua. Koti ja liikunta turvalliseksi: – koti esteettömäksi ja oikeat apuvälineet niin sisä- kuin ulkokäyttöön – tiedotustilaisuuksia esim. eläkeläisryhmissä turvallisuudesta ja erilaisten apuvälineiden esittelyä. Ikäautoilu turvalliseksi: – tiedotus-/ koulutustilaisuus (osana Loviisan liikenneturvallisuusohjelmaa).	Tiedotustilaisuuksien määrät ja kotikäynnit, joilla kartoitetaan apuvälineiden tarvetta. Koulutustilaisuus, osallistujamäärät.	Hyvinvointikoordinaattori, yhteistyötahot

4. Asukkaiden työllisyyden ja taloudellisen hyvinvoinnin edistäminen.			
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	SEURANTA/VASTUU
Yhteiset kaikille ikäryhmille: Kehitetään asukkaiden palveluja työllisyyttä tukevaksi ja eriarvoisuutta vähentäväksi toiminnaksi.	Lähipalveluiden huomioiminen kilpailuttamisessa. Paikallisten yritysten toimintaedellytysten lisääminen.	Tehdyt kilpailutukset ja niiden paikallisuus. Työpaikkojen lisääntyminen.	Kehittämispalvelut Kehittämispalvelut

	Työpajojen kattavuus työttömille.	Työpajojen asiakasmäärät.	
LANU: Mahdollisimman moni nuori on koulutuksen piirissä.	Monialainen yhteistyö ja sen edelleen kehittäminen, jotta löydetään kohderyhmän nuoret. Ohjaamo-toiminnan aloittaminen 2018. Let's Go -messut nuorille. Työpajatoiminta työllistymistä / koulutukseen hakeutumista tukemassa. Etsivän nuorisotyön toimintatavat.	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet. Nuorten työllisyys. Toiminnan vuosittaiset tunnusluvut. ParEnt -kirjausjärjestelmästä saadut toimintatilastot.	
TYÖIKÄISET: Kehitetään työllistymisedellytyksiä lisäävää toimintaa ja pyritään lisäämään työelämävalmiuksia.	Kroonista sairautta sairastavien omahoidon kehittäminen niin, ettei sairaus rajoita työntekoa tai työllistymisedellytyksiä. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusten jatkaminen, kuntoutumismahdollisuuksien selvittäminen monialaisesti. Yksilöllisen palvelutarpeen ja kotoutumisvalmiuksien kartoituksen tekeminen	Omahoitoon siirtyneiden määrä, laatumittausten tulokset. Vuosittaiset vertailutiedot tarkastusmääristä. Kunnassa tehdyt alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat.	Krooniset sairaudet / palvelupäällikkö, palveluvastaava

	maahanmuuttajille. Maahanmuuttajien koulutuksen ja työllistymisen tukeminen. Työttömien työllistäminen tai saattaminen oikean palvelun/etuuden piiriin.	TE-toimiston ja kunnan alkukartoitukset, kunnan kielikerhot ja osallistumismäärät. Työttömien määrä ja osuus työvoimasta.	Maahanmuuttopalvelut Työllisyyspalvelut
SENIORIT: Ikäihmisten kalliista laitoshoidosta luovutaan ja se korvataan tehostetulla kotihoidolla ja palveluasumisella. Kotiin vietävien palveluiden toteutus on hyvin organisoitua.	Omassa kodissa asumisen mahdollistaminen mahdollisimman pitkään. Kotona asuminen on taloudellisesti edullisin vaihtoehto kaikille: – ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin panostaminen – ikäihmisten laitoshoidon lopettaminen, tehostetun palveluasumisen paikkojen vähentäminen ja kotihoitoon panostaminen.	Laitoshoidon ja tehostetun palveluasumispaikkojen määrät ja kotihoidon asiakkaiden tuntimäärät.	Palvelupäällikkö ja palveluvastaava